

Hi ha, però, en les de *Viladrau*, dues excepcions a aquesta uniformitat, que precisament serien les més antigues. Em crida, altrament, l'atenció el fet que una d'elles sigui d'una donació al monestir barcelonès de St. Cugat del Vallès, estrany a la diòcesi.

Justament és estrany, i ben notable, que la documentació de *Viladrau* comenci relativament tard. En la riquíssima colle. diplomàtica de la Catedral de Vic, p. p. el Dr. Junyent, més de 600 docs. anteriors a l'any 1000, mentre trobem dotzenes (20, 30 o 40) mencions dels pobles immediats, Taradell, el Brull, Seva, Espinells etc., *Viladrau* més important que alguns d'aquests, a penes hi apareix mai. No sé prou d'història eclesiàstica per poder-ho atribuir al caràcter limítrof, amb les diòcesis de Girona (i fins la de Barcelona que ja començava en la cara meridional del Montseny): pensin, però, el que vulguin els tècnics en aquesta matèria, ho trobo versemblant.

El cas és que es tracta d'una donació al monestir de St. Cugat del Vallès. Un testament sacramental d'un difunt que havia donat béns al monestir de St. Cugat, segons juren un grup de seglars, homes i dones, en presència de sagristans de St. Cugat: «quondam *Galingoni* --- concessit --- in comitatum *Ausona* vocabiles locos, id est *Castaniola* et *Schiros*, et in Tarradellas, et suum alaudem quod abebat in *Villare de Adraldo*, et alium alaudem de *Pugo Foradado*, et suum alaudem quod abebat in *Villa Gerile*, vel in ipsa *Spina* ---», datat en l'a. xxvii del rei Lotari, que el publicador, Mn. Josep Rius, redueix a 981 (*Cart. de St. Cugat* I, 113, § 135, p. 113.3).

Inspiren una gran desconfiança les formes dels NLL (evidentment vigatans i no massa llunyans de *Viladrau*), que acompanyen i hi he subratllat, formes ben desusades: *Castaniola* i *Schirós*, deuen ser *Castanyadell* i *Querós* (aquest situat 5 k. NE. d'aquell, amb *Cambrerola* entremig) i *Castanyadell* és 10 al N. de *Viladrau*; *Ville Gerile* = *Vilageliu*, ipsa *Spina* = *Collsuspina*. És inevitable la sospita que es tracti d'un text falsificat més tard, amb noms mal recordats per gent que hi ha estat en contacte, poc íntim i intermitent: *Castaniola*, Ca(m)brerola (CAPRARIOLA)...

En bona part es repeteixen aquests NLL i els personatges en un doc. referent a la mateixa donació; car hi figura com a donadora *Ermegoda femina*, i en la versió del *Cart. de St. Cugat* és *Ermengarda femina*, i també el *Galindus*, que aquí... se suposa viu. Publicat en la colle. de la catedral de Vic, amb data xxv del rei Lotari, i amb variants de text: «alode que abe in comitatu *Ausona*, in *Castangola*, ad radice Monteseno --- et afrontat --- de parte or. in alode de Eldemare, et de mer. in *villare Adrald*, et de occ. in Monteseno et de circi un alode *Vifredo*» (*Dipl. Cat. Vic*, § 453, p. 453, 455, p. 380.3). Aquí *Castanyadell* «al peu» del Montseny! quan n'és a uns 15 k. No acabo de perdre la desconfiança en trobar la mateixa forma del nom identificable amb *Viladrau* en un doc. anterior d'aquesta colle. (úniques dades de *Viladrau* que figuren en aquests 600 documents): «ivineam in comitatu Au-

sona in terminio de *Taratella*, in fines de *villare Adraldi* --- (les afr. són amb NPP corrents i per tant no ens guien), a. 934 (doc. 168, p. 143.4).

Aquesta forma *Adrald* és xocant perquè està en contradicció amb *Edrad* o *Adrad* unànime de les altres 6 mencions antigues i *-Adrau* de les tres més recents. I que era una forma insòlita per als arxivers vigatans medievals, es veu perquè una mà del S. XII hi va posar al dors: «*villare Adral*» (p. 143, lín. 8), com ens féu observar el Dr. Junyent.

La meva impressió és que es tracta d'una falsificació feta pels monjos de St. Cugat, que refan els NLL vigatans que recordaven vagament en forma només aproximada (de llurs raids crematístics a *Viladrau*) i per tant hi improvisen les trivials terminacions *-ola*, i *-aldo* de tants NPP germànics; els testaments sacramentals solien servir per a les travetes intra-monacals, pseudo-notarials.

ETIM. Hi ha dret, doncs, a partir de la premissa que el NP comú als dos NLL *Castelladral* i *Viladrau*, tenia com a fase primitiva la forma *Edrad* o *Edral*. I aquesta forma com a nom d'un home la tenim ben comprovada en un doc. català del S. x, llegida i comprovada per la perícia cartològica i paleogràfica de R. d'Abadal, en una llista de religiosos: «Witefredo, Annone, *EDRALE*, Gaderco, Wigila et Saporello» a. 901 (Abadal, *Eixalada-Cuixà*, p. 169). És un NP germànic ben comprovat i format amb dos components ben fecunds: *Ederad* figura repetit sovint amb data 1053 en el *Tabulari de Monte-Casino* (Först., col. 450); el femení *Aitrada*, S. IX, en el *Polyptichum* de Reims; *Eidrates*, S. x, i *Aidrad* bisbe de Chartres en els anys 682-696 (Först., col. 46). Com he dit són fecunds, tots dos, els membres components, en l'antroponímia germànica: ÄID- 32 noms, en Först., ED- 31 id., -HAD (< -HAØU 87; + 23 de la forma evolucionada *-baus*). L'evolució fonètica de *EDRAD* a *Edrau/Edral* és normal en català. VADU > *guad* > *guau* o *gual*; HEREDE > *hereu*, GRADU > *grau*, RÄIU > *räil*, *arrel*. El NP es repeteix (amb lleu variant inicial) en un altre NL català compost amb Torre: *Torreneral* a Segarra (< *Torre d'En E.*): *Erad* en doc. medieval (V. aquest article meu, no prou ben entès per J. G.).

La variant en *-ald* seria deguda a un assaig d'ultra-correcció, majorment explicable perquè en aquests mateixos docs. sovintegen noms com *Gudald* (§ 448), *Gerald* (§ 444), *Adrovald* etc.).

No es pot tractar d'un NP germànic diferent. No és un nom en *-ALD* perquè les mencions antigues de *Viladrau* són quasi totes en *-rad* (*-rat*), que evoluciona normalment en *-rau* català; i *-ALD* no podia donar *-al* de *Castelladral* en fonètica catalana: s'hauria fet *-au(d)* com en els innombrables *Guerau*, *Arnau*, *Barrau*, *Patau*, *Gombau*, *Aribau* etc. Com a primer component la *e*- constant en les mencions de *Castelladral*, que és també la vocal de les de *Viladrau* (fins al S. XIII en què es confongueren els dos sons) descarta un compost en germ. AØR- (com en *Adroer*, *Adrovau*,